

Mål C-427/20

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

10 september 2020

Domstol som begär förhandsavgörande:

Finanzgericht Hamburg (Tyskland)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

1 september 2020

Klagande:

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

Motpart:

Hauptzollamt Kiel

Finanzgericht Hamburg

Beslut

I mål mellan

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

[utelämnas] Bargteheide

- klagande -

[utelämnas]

m o t

Hauptzollamt Kiel

[utelämnas] Kiel

- motpart -

a v s e e n d e

ränta på återbetald tull

har den gemensamma avdelningen vid Finanzgericht Hamburg, vars domsaga omfattar delstaterna Freie und Hansestadt Hamburg, Niedersachsen och Schleswig-Holstein, avdelning fyra, den 1 september 2020 [utelämnas]

[utelämnas] fattat följande [**Orig. s. 2**]

beslut:

I. Målet förklaras vilande i avvaktan på ett förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol.

II. Följande fråga om tolkningen av unionsrättsliga akter hänskjuts till Europeiska unionens domstol med begäran om förhandsavgörande:

Föreligger ett åsidosättande av unionsrätten, som en förutsättning för den rätt till ränta enligt unionsrätten som har utvecklats av Europeiska unionens domstol, också när en myndighet i en medlemsstat fastställer tull i strid med rättsligt giltiga unionsrättsliga bestämmelser och en domstol i en medlemsstat fastställer att unionsrätten därmed har åsidosatts?

[utelämnas] [**Orig. s. 3**]

Bakgrund:

- 1 Parterna tvistar om ränta på tull som motparten, Hauptzollamt Hamburg (nedan kallad Hauptzollamt), tagit ut i efterhand av klaganden, Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG (nedan kallad Flexi Montagetechnik).
- 2 Flexi Montagetechnik importerade så kallade karbinhakar som används för tillverkning av hundkoppel från Taiwan. Efter en kontroll på plats kom Hauptzollamt fram till att varorna, i strid med Flexi Montagetechniks tulldeklaration, inte skulle behandlas som varor enligt nr 8308 (tulltaxa 2,7 %), utan som varor enligt nr 7997 (tulltaxa 5 %) i kombinerade nomenklaturen (KN). Genom två tulltaxeringsbeslut tog Hauptzollamt ut tull i efterhand, vilken Flexi Montagetechnik sedan betalade.
- 3 Genom dom av den 20 juni 2017 [utelämnas] upphävde Bundesfinanzhof de båda besluten om uppbörd i efterhand med motiveringen att uttaget av importtull i efterhand var rättsstridigt, eftersom varorna skulle klassificeras enligt nr 8308 KN; Bundesfinanzhof hade inte begärt något förhandsavgörande från Europeiska unionens domstol.
- 4 Hauptzollamt återbetalade den importtull som Flexi Montagetechnik hade betalat, men avlog Flexi Montagetechniks begäran om ränta på den betalda importtullen för perioden från det att den betalades och till dess att den återbetalades.

- 5 Efter att utan framgång ha överklagat detta beslut väckte Flexi Montagetechnik talan mot Hauptzollamt. Under förfarandets gång beviljade Hauptzollamt Flexi Montagetechnik processränta för perioden från det att talan väcktes mot besluten om uppbörd i efterhand (september 2014) och till dess att den importtull som Flexi Montagetechnik hade betalat återbetalades (oktober 2017). I detta avseende finns det inte längre anledning att pröva yrkandet. Parterna tvistar fortfarande om huruvida Flexi Montagetechnik kan kräva ränta också för perioden från det att den importtull som uppburits lagstridigt [**Orig. s. 4**] betalades (mars 2014) och till dess att talan väcktes mot besluten om uppbörd i efterhand (september 2014). [**Orig. s. 5**]

Skäl:

- 6 [utelämnas]
- 7 Finanzgericht Hamburg förklarar målet [utelämnas] vilande och hänskjuter frågan ovan till Europeiska unionens domstol med begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, eftersom det är osäkert hur fallet ska bedömas.

I. Tillämpliga bestämmelser

- 8 Följande bestämmelser är relevanta för avgörandet av målet:

1. Nationell rätt

- 9 **Abgabenordnung** (AO) (lagen om skatter och avgifter) i dess lydelse den 1 oktober 2002 (Bundesgesetzblatt I, s. 3866):

1 § Tillämpningsområde

1) Denna lag är tillämplig på alla skatter, inbegripet de återbetalningar som regleras i tysk federal lag eller i unionsrätten, i den mån de administreras av federala skattemyndigheter eller av delstaternas skattemyndigheter. Lagen får endast tillämpas om inte annat följer av unionsrätten.

...

3) Bestämmelserna i denna lag ska i tillämpliga delar gälla för belopp som betalas i anslutning till skatter om inte annat följer av unionsrätten ...

3 § Skatter och belopp som betalas i anslutning till skatter

1) Med skatter avses belopp som inte utgör vederlag för en särskild tjänst och som en offentlig myndighet i syfte att erhålla intäkter påför alla som uppfyller de kriterier till vilka betalningsskyldigheten enligt lag är knuten; att erhålla intäkter kan vara ett underordnat syfte.

...

3) Import- och exporttullar enligt artikel 5 punkterna 20 och 21 i unionens tullkodex ska utgöra skatter enligt denna lag ...

4) Med belopp som betalas i anslutning till skatter avses ... ränta enligt 233–237 §§ ..., ränta på import- och exporttullar enligt artikel 5 punkterna 20 och 21 i unionens tullkodex ... [**Orig. s. 6**]

37 § Rättigheter på grundval av det skatterättsliga förhållandet

1) Med rättigheter på grundval av det skatterättsliga förhållandet avses skattens utkrävbarhet, rätten till återbetalning av skatten, ansvarsskyldighet, rätten till belopp som betalas i anslutning till skatter, skattefordran på grund av felaktigt uttagen skatt enligt stycke 2 samt den skattefordran på grund av felaktigt uttagen skatt som regleras i särskilda skattelagar.

2) Om en skatt, en återbetalning av skatt, ett ansvarsbelopp eller ett belopp som har betalats i anslutning till skatter har betalats eller återbetalats utan rättslig grund, ska den på vars bekostnad betalningen gjordes ha rätt till återbetalning av det betalda eller återbetalda beloppet från betalningsmottagaren ...

233 § Huvudregel

Vid rättigheter på grundval av det skatterättsliga förhållandet (37 §) ska ränta bara tas ut om detta föreskrivs i lag ...

236 § Processränta på återbetalningsbelopp

1) Om en fastställd skatt sätts ned eller blir föremål för återbetalning genom ett lagakraftvunnet domstolsavgörande eller på grundval av ett sådant avgörande, ska, om inte annat följer av stycke 3, ränta utgå på det belopp som ska återbetalas eller ersättas från och med den dag då målet avseende återbetalning anhängiggjordes vid domstol till och med dagen för utbetalning ...

2. Unionsrätt

- 10 a) **Tullkodexen:** Rådets förordning nr 2913/92 av den 12 oktober 1992 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 302, 1992, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 16, s. 4, med senare ändringar):

Artikel 241

Om tullmyndigheterna återbetalar import- eller exporttullar eller kredit- eller dröjsmålsränta som uppburits vid betalning av dessa tullar, skall de inte behöva betala ränta för detta. Ränta skall emellertid betalas:

- om ett beslut att bevilja en ansökan om återbetalning inte verkställs inom tre månader från den dag då beslutet fattades, eller

- om nationella bestämmelser så föreskriver.

...

- 11 **b) Unionens tullkodex:** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 2013, s. 1, med senare ändringar):

Artikel 116

1. Om inte annat följer av detta avsnitt ska import- eller exporttullbelopp återbetalas eller efterges av något av följande skäl:

- a) Import- eller exporttull har tagit ut med ett för stort belopp.

... [Orig. s. 7]

6. Vid återbetalning behöver de berörda tullmyndigheterna inte betala ränta.

...

II. Tolkningsfrågans relevans

- 12 Det är mot bakgrund av unionsrätten tveksamt huruvida Flexi Montagetechnik kan begära ränta också för perioden från det att den importtull som Hauptzollamt rättsstridigt tog ut i efterhand betalades och till dess att Flexi Montagetechnik väckte talan mot beslutet om uppbörd i efterhand. Det finns ingen rättsligt grund i nationell rätt för ett sådant räntekrav. Flexi Montagetechnik kan inte stödja sitt yrkande på 236 § stycke 1 i lagen om skatter och avgifter, som är den enda bestämmelse som kommer i fråga i detta avseende, eftersom denna bestämmelse endast medför rätt till ränta för perioden från det att talan väcktes och till dess att importtullen återbetalades; Hauptzollamt har för övrigt redan bifallit yrkandet avseende sistnämnda period. Huruvida Flexi Montagetechnik kommer att vinna framgång med sin talan beror således på om företaget kan stödja sitt räntekrav på den rätt till ränta enligt unionsrätten som EU-domstolen har utvecklat. Finanzgericht Hamburg är dock osäker på om villkoren för den rätt till ränta som EU-domstolen har härlett ur effektivitetsprincipen är uppfyllda också i en situation där – så som i det nu aktuella fallet – en myndighet i en medlemsstat fastställer en skatt eller avgift i strid med rättsligt giltiga unionsrättsliga bestämmelser och en domstol i en medlemsstat fastställer denna överträdelse av unionsrätten.

III. Bedömning

- 13 EU-domstolen slog senast i dom av den 18 januari 2017 (Wortmann, C-365/15, domslutet) fast att om skatter och avgifter uppbärs i strid med unionsrätten har medlemsstaterna en skyldighet enligt unionsrätten att till de återbetalningsberättigade betala ränta på tullbeloppet, vilken löper från den dag då

de återbetalningsberättigade erlade det återbetalda beloppet. Denna dom från EU-domstolen följer ett stort antal avgöranden där domstolen med stöd av unionsrätten ålade medlemsstaterna att inte endast återbetala skatter och avgifter som har tagits ut i strid med unionsrätten, utan att också kompensera enskilda för förluster i form av att penningbelopp inte har varit disponibla (se domstolens dom av den 27 september 2012, Zuckerfabrik Jülich, [Orig. s. 8] förenade målen C-113/10, C-147/10 och C-234/10, punkt 65, och dom av den 18 april 2013, Irimie, C-565/11, punkt 28). De ovannämnda domarna från EU-domstolen har det gemensamt att domstolen förklarade att den nationella rättsliga grunden eller den rättsliga grunden enligt unionsrätten för avgiftsskyldigheten var ogiltig på grund av en överträdelse av unionsrätten; den omständigheten att avgifterna återbetalades baserades på ett lagstiftningsfel från medlemsstatens eller unionens sida.

- 14 Förevarande tvist kännetecknas däremot av att återbetalningen av importtullen inte baserades på ett lagstiftningsfel från unionens eller medlemsstatens sida, utan på grund av att myndigheten i medlemsstaten hade tillämpat unionens giltiga sekundärrätt rättsstridigt – det vill säga på fel sätt –; återbetalningen av importtullen baserades – med andra ord – på ett rättstillämpningsfel.
- 15 Finanzgericht Hamburg har tidigare i sin begäran om förhandsavgörande från EU-domstolen av den 26 augusti 2020 [utelämnas] förklarat att den anser att grundtanken att verkningarna av unionens eller medlemsstaternas akter i princip inte ska fortsätta gälla, om EU-domstolen ogiltigförklarar dessa akter på grund av åsidosättande av unionsrätten, framgår av domstolens praxis, enligt vilken medlemsstaterna är skyldiga att återbetala skatter och avgifter jämte ränta som har uppburits i strid med unionsrätten (*e contrario*-tolkning artikel 264 andra stycket FEUF). Som en konsekvens av detta övervägande har enskilda inte bara rätt till återbetalning av den rättsstridigt uppburna skatten eller avgiften, utan också rätt till motsvarande ränta (se domstolens dom av den 27 september 2012, Zuckerfabrik Jülich, förenade målen C-113/10, C-147/10 och C-234/10, punkt 65; se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 december 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, punkt 205). Endast på det sättet torde den situation återställas som skulle ha förelegat, om inte den handling för att genomföra förordningen som senare ogiltigförklarades, eller för att införliva den nationella skattelag som var oförenlig med unionsrätten, hade företagits (se även förslag till avgörande av generaladvokaten Sanchez-Bordona, C-365/15, punkt 66). [Orig. s. 9]
- 16 I det nationella målet torde det däremot inte vara frågan om att återställa unionsrättens fulla verkan, utan om att korrigera ett enskilt beslut av en myndighet i en medlemsstat som i ett konkret enskilt fall har tillämpat unionens relevanta och rättsligt giltiga sekundärrätt på ett felaktigt sätt. Huruvida och på vilka villkor ett enskilt beslut ska korrigeras torde emellertid framför allt avgöras av den nationella lagstiftning som i det konkreta fallet endast ger den som ansöker om rättsligt skydd rätt till processränta för perioden från det att talan väckts mot den

rättsstridiga uppbörden i efterhand och till dess att de skatter eller avgifter som betalats in återbetalas.

- 17 I målet Littlewoods Retail m.fl. (dom av den 19 juli 2012, C-591/10), som avsåg ett fall där en beskattningsbar person hade betalat in för mycket mervärdesskatt som medlemsstaten hade uppburit i strid med unionsbestämmelserna om mervärdesskatt, slog domstolen emellertid också fast att medlemsstaterna är skyldiga att återbetala den skatt jämte ränta som har tagits ut i strid med unionsrätten (punkt 26). I det nationella förfarandet i målet Littlewoods Retail m.fl. var överträdelsen av unionsrätten inte baserad på vare sig en nationell bestämmelse eller en unionsrättslig bestämmelse som EU-domstolen senare förklarade inte vara tillämplig eller vara ogiltig. Överträdelsen av unionsrätten bestod i att beskattningsunderlaget felaktigt hade angetts med ett för högt belopp (se förslag till avgörande av generaladvokaten Trstenjak av den 12 januari 2012 i mål C-591/10, punkt 6), och den fastställdes inte heller av EU-domstolen själv, utan baserades enbart på det som myndigheten eller domstolen i medlemsstaten hade kommit fram till. I domen i målet Wortmann betonade EU-domstolen dessutom att det ”ankommer på den hänskjutande domstolen” att kontrollera huruvida tullar har påförts i strid med unionsrätten (se dom av den 18 januari 2017, Wortmann, C-365/15, punkt 39). Även detta uttalande skulle kunna tala för att en överträdelse av unionsrätten som ett villkor för den rätt till ränta enligt unionsrätten som har utvecklats av EU-domstolen också föreligger, om **[Orig. s. 10]** myndigheten i medlemsstaten fastställer skatten eller avgiften i strid med rättsligt giltiga unionsrättsliga bestämmelser och den nationella domstolen fastställer denna överträdelse av unionsrätten.
- 18 Det ska tilläggas att aspekten kompensation för de ekonomiska nackdelar som enskilda har drabbats av i form av att penningbelopp inte har varit disponibla (se domstolens dom av den 27 september 2012, Zuckerfabrik Jülich, förenade målen C-113/10, C-147/10 och C-234/10, punkt 65, och dom av den 18 april 2013, Irimie, C-565/11, punkt 21), vilken EU-domstolen vid flera tillfällen har framhåvt, gäller i lika hög grad för situationer där enskilda rättsstridigt drabbas av skatter eller avgifter på grund av att myndigheten i medlemsstaten har tillämpat unionsrätten på ett felaktigt sätt. För personer som är skyldiga att betala skatter eller avgifter torde det inte göra någon skillnad om de har betalat tull på grundval av en förordning eller bestämmelse som strider mot unionsrätten eller – så som i det nu aktuella fallet – på grundval av ett tullbeslut som helt enkelt strider mot (unions-)lagstiftningen, eftersom det är felaktigt. I båda fallen disponerar de enskilda inte det uppburna penningbelopp som de skulle ha kunnat använda fritt, om tullmyndigheterna hade tillämpat unionsrätten korrekt.
- 19 Finanzgericht Hamburg har vidare övervägt att skälet till att utdöma ränta enligt EU-domstolens praxis förmodligen finns att hämta i förbudet mot obehörig vinst (se förslag till avgörande av generaladvokaten Sharpston av den 27 oktober 2011 i de förenade målen C-113/10, C-147/10 och C-234/20, Zuckerfabrik Jülich m.fl., punkt 125). När medlemsstaten tar ut ett belopp som medlemsstaten inte har rätt till av en näringsidkare har medlemsstaten gjort en obehörig vinst. Denna

obehöriga vinst för medlemsstaten uppkommer emellertid oberoende av skälet till den otillbörliga ökningen av medlemsstatens tillgångar.

- 20 Finanzgericht Hamburg har slutligen övervägt att EU-domstolen i domen av den 18 januari 2017 (Wortmann, C-365/15) framhöll situationer där en senare korrigerande av tullbelopp som först fastställts felaktigt inte ger rätt till ränta (punkt 29 och följande punkter i domen). Dessa **[Orig. s. 11]** situationer har visserligen det gemensamt att den nya beräkningen av tullbeloppen görs på grundval av uppgifter som lämnas i efterhand. I det nu aktuella fallet gjordes återbetalningen av tullbeloppen emellertid inte på grundval av faktiska uppgifter som hade lämnats i efterhand, utan för att verkställa den nationella domstolens beslut genom vilket myndighetens beslut om efterbeskattning hade upphävts, eftersom myndigheten i medlemsstaten hade tillämpat den relevanta unionsrätten på ett felaktigt sätt.
- 21 Mot bakgrund av den ovan beskrivna osäkerheten beträffande tolkningen av den tillämpliga unionsrätten har Finanzgericht Hamburg beslutat att hänskjuta den ovannämnda frågan till EU-domstolen med begäran om förhandsavgörande.

[utelämnas]